Uchwała nr 149
strony pracowników i strony pracodawców
Rady Dialogu Społecznego
z dnia 15 czerwca 2026 r.

w sprawie nowelizacji Ustawy o wyrobach budowlanych

Na podstawie art. 29 w związku z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2232 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1

Konieczność nowelizacji Ustawy wynikała z obowiązku przygotowania do stosowania przepisów zmienionego rozporządzenia UE w sprawie wyrobów budowlanych CPR (2024/3110) oraz przepisów rozporządzenia UE w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów. Obowiązująca obecnie Ustawa nie regulowała kwestii wprowadzania do obrotu i udostępniania na rynku wyrobów budowlanych objętych zakresem rozporządzenia 2024/3110. Dodatkowo przepisy krajowe nie zawierały sankcji nakładanych na podmioty gospodarcze za nieprzestrzeganie przepisów nowego rozporządzenia CPR. Mając to na uwadze można dokonać oceny nowelizacji Ustawy głównie z perspektywy efektywności wdrożenia prawodawstwa unijnego oraz wpływu na producentów wyrobów budowlanych.

§2

<u>Kontrola wyrobów budowlanych</u>

Pozytywnym aspektem nowych zmian jest wzmocnienie procesu kontroli jakości wyrobów budowlanych dostępnych na rynku w tym dostępnych w sprzedaży online. Dostępne wyniki badań pokazują, że w dalszym ciągu znacząca część wyrobów nie spełnia deklarowanych właściwości. Uregulowanie kwestii pobierania próbek wyrobów jest ważne również z perspektyw producentów, ponieważ nie zawsze byli oni tego świadomi. Warto aby próbki można było pobierać z różnego rodzaju budów, w tym realizowanych przez inwestorów indywidualnych. Strony postulują rozszerzenie uprawnień organów kontrolnych o możliwość pobierania próbek "poza kontrolą" oraz dokonywania "zakupów kontrolowanych", co jest szczególnie istotne w przypadku sprzedaży internetowej.

Niezwykle istotne jest skuteczne komunikowanie wyników kontroli, również do szerokiego grona konsumentów. Jednym z obowiązków Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego jest prowadzenie krajowego wykazu zakwestionowanych wyrobów budowlanych. Nie powinno wymagać się usunięcia z obrotu wyłącznie partii wyrobu, z której pochodziła niezgodna próbka. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że nieuczciwi producenci wprowadzający świadomie wyroby niespełniające wymagań dzielą produkcje na bardzo małe partie. Nie ma zatem żadnej uciążliwości związanej z wycofaniem niezgodnego wyrobu – bo wycofuje się jedynie partię.

Wysokość proponowanych kar (np. do 150 000 zł za wprowadzanie wyrobów niezgodnych z deklaracjami) uznano za niewystarczającą. Strony rekomendują ich podwyższenie. Jednocześnie apelują o wyłączenie odpowiedzialności za nieistotne błędy formalne w deklaracjach, niemające wpływu na właściwości użytkowe wyrobów.

W trosce o jakość wyrobów budowlanych powinno wprowadzić się zmiany w Prawie zamówień publicznych. Jednym z rozwiązań może być zakaz stosowania wyrobów budowlanych z negatywnymi wynikami badań w realizacji inwestycji w ramach zamówień publicznych finansowanych z publicznych (w tym europejskich) pieniędzy. Takie rozwiązanie byłoby dużo skuteczniejsze niż kary pieniężne.

§3

Prawo zamówień publicznych

Zmienione rozporządzenie w sprawie wyrobów budowlanych CPR (2024/3110) zwraca szczególną uwagę na kwestię zrównoważonego charakteru wyrobów budowlanych i budownictwa, co ma zasadnicze znaczenie dla transformacji Europy w kierunku neutralności klimatycznej. Wynikające z tego nowe obowiązki dotyczące deklarowania zrównoważenia środowiskowego wyrobów mogą wpłynąć na pozycję rynkową ich producentów. Przedsiębiorcy będą musieli ponieść dodatkowe koszty walidacji obliczenia środowiskowego przez akredytowaną (notyfikowaną) jednostkę. Warto byłoby pojąć działania zachęcające producentów do oceny zrównoważenie środowiskowego swoich wyrobów już teraz. Jednym mechanizmów mogą być zielone zamówienie publiczne. Rozporządzenie 2024/3110 w rozdziale XII mówi o stosowaniu zachęt przez państwa członkowskie w odniesieniu do wyrobów budowlanych. Komisja Europejska przyjmie w przyszłości stosowane akty

delegowane w celu uzupełnienia rozporządzenia przez określenie obowiązkowych minimalnych wymogów zrównoważenia środowiskowego dla wyrobów budowlanych.

Wprowadzenie odpowiednich zapisów w krajowej Ustawie o wyrobach budowlanych i Prawie zamówień publicznych byłoby zachętą do innowacyjności produktowej. Wielu przedsiębiorców oferuje bardziej zrównoważone środowiskowo wyroby, jednak ich popularność i udział w rynku jest niewielki. Taka sytuacja nie dopinguje do prowadzenia dalszych prac badawczo-rozwojowych w tym kierunku. Wprowadzenie zachęt w odniesieniu do zrównoważonych wyrobów, mogłoby zmienić ten stan.

§4

Konkurencyjność polskich wyrobów

Strony wyrażają zaniepokojenie zapisami dotyczącymi krajowych deklaracji właściwości użytkowych (KDWU) i krajowych ocen technicznych (KOT). Rozszerzanie katalogu wyrobów objętych obowiązkiem KDWU poza zakres harmonizacji unijnej stwarza ryzyko nierównego traktowania polskich produktów na rynku wewnętrznym UE. Może to prowadzić do dodatkowych obciążeń administracyjnych i finansowych dla krajowych producentów, osłabiając ich pozycję konkurencyjną wobec producentów z innych państw członkowskich, którzy nie są objęci podobnymi wymogami. Z tego powodu artykuł 11, dotyczący udostępniania KDWU, wymaga znaczącego doprecyzowania. Proponuje się wyraźne wskazanie, że dopuszczalne jest udostępnianie deklaracji w formie elektronicznej, np. na stronie internetowej, pod warunkiem spełnienia określonych wymogów. Ma to ogromne znaczenie praktyczne dla producentów, którzy często dostarczają duże partie produktów jednemu odbiorcy.

Wątpliwości budzą przepisy dotyczące zmiany lub uchylenia KOT. Strony postulują wprowadzenie mechanizmu odszkodowawczego dla posiadaczy KOT w sytuacjach, gdy zmiana wynika z przyczyn niezawinionych przez nich samych, np. zmiany przepisów. Niejasny pozostaje również status ważności KOT wydanych przez jednostkę, której upoważnienie zostało cofnięte.

Artykuł 14, regulujący kwestię jednostkowego zastosowania wyrobów, prezentuje zbyt restrykcyjne ujęcie. Strony wskazują, że wyroby produkowane seryjnie powinny mieć

możliwość zastosowania w konkretnym obiekcie w sposób odmienny od pierwotnie zamierzonego, co jest częstą praktyką np. w systemach ociepleń.

§5

Gospodarka obiegu zamkniętego

Niektóre z przepisów nowego rozporządzenia CPR (2024/3110) nie zostały uwzględnione w nowej ustawie o wyrobach. Dotyczy to na przykład zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych w obiektach budowlanych. Budownictwo jest jedną z najbardziej zasadochłonnych gałęzi gospodarki, generującą jednocześnie znaczne strumienie odpadów. Przekształcanie gospodarki w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) to systemowa zmiana, która ma wpływ na każdy aspekt tego, co robimy. Determinuje jakie produkty, wyroby i usługi oferujemy w portfolio organizacji, w jaki sposób i jakie materiały wykorzystujemy w budownictwie oraz w jaki sposób rozwijamy cały łańcuch dostaw. Niestety z perspektywy producentów wyrobów budowlanych wiele pytań pozostaje ciągle bez odpowiedzi. Brak jest skutecznych regulacji prawnych w zakresie Prawa zamówień publicznych czy Ustawy o odpadach. Nowelizacja Ustawy o wyrobach budowlanych mogła być okazją do ich wprowadzenia. Konieczna jest przykładowo większa swoboda i mandat do kwalifikacji materiału przez wytwórcę. Wskazane jest uproszczenie procedur administracyjnych w obszarze gospodarki odpadami, ułatwienia w procedurze zmiany statusu odpadu. Jednym z celów nowego rozporządzenia CPR (2024/3110) jest poprawa efektywności energetycznej i zasobooszczędności oraz przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, która chroni zdrowie publiczne i różnorodność biologiczną. Ten aspekt w został w krajowej Ustawie pominięty.

§6

Uwagi ogólne

Zaproponowanych tekst Ustawy wymaga korekty pod kątem językowym. Warto uwzględnić zapisy Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej. Przepisy prawa powinny być redagowane w sposób zrozumiały dla adresatów i jednoznaczny. Zdania w ustawach redaguje się zgodnie z powszechnie przyjętymi regułami składni języka polskiego, unikając zdań wielokrotnie złożonych. Podczas czytania Ustawy trzeba jednocześnie zgromadzić kilka (naście) innych aktów prawnych, ponieważ co chwila jest do nich odwołanie. Przynajmniej w niektórych miejscach należy unikać takiego

odwołania lecz odpowiednie zapisy zacytować/przywołać dosłownie. Taka zmiana ułatwi zrozumienie zapisów Ustawy. Kluczowe jest zapewnienie spójności z prawem unijnym oraz eliminacja niejasności, które mogą prowadzić do problemów interpretacyjnych w praktyce.

§7

Podsumowanie

Przedstawione uwagi pokazują, że przed ostatecznym przyjęciem ustawy konieczna jest głęboka analiza i uwzględnienie postulatów strony pracowników i pracodawców , co przełoży się na bardziej przejrzyste i skuteczne regulacje dla całego sektora budowlanego.

§8

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.